

30.08.2024

Fingrid Oyj:lle

Sidosryhmäkonsultaatio Muutosehdotuksia kantaverkkomaksujen rakenteeseen -julkaisuun

Kiitämme Fingridiä lausuntopyynnöstä Muutosehdotuksia kantaverkkomaksujen rakenteeseen - julkaisuun.

Yleisesti pidämme esitettyjä muutoksia oikeansuuntaisina ja kannatettavina. Koko sähkönsiirtojärjestelmä painii tällä hetkellä samojen haasteiden kanssa lisääntyvän hajautetun tuotannon, sähköistyvän liikenteen ja lämmityksen sekä muun voimakkaan yhteiskunnan sähköistymisen edetessä.

Ehdotus 1: Uusi sijainti- ja tehoriippuvainen liittymismaksukomponentti käyttöön

Liittymismaksu-uudistuksen taustalla oleva ajatus luoda kannusteita asiakashankkeiden tehokkaampaan sijoittumiseen sähköjärjestelmän kannalta on itsessään kannatettava ja lisää oikeudenmukaisuutta. Jakeluverkkoyhtiöiden osalta kuitenkin malliin liittyy selkeitä ongelmia, jotka tulee uudistuksen jatkovalmistelussa huomioida. Haasteita aiheuttavat mm. seuraavat asiat:

- Tyypillisesti jakeluverkkoyhtiön liittyessä kantaverkkoon uudella sähköasemalla kyse on olemassa olevan kuorman ja/tai kulutuksen hajauttamisesta nykyisestä liityntäpisteestä useampaan liityntäpisteeseen. Tosiasiallisesti liittymisteho ei siis merkittävästi kokonaisuutena kasva, vaan hajaantuu useampaan pisteeseen, mikä on myös kantaverkon etu.
- Jakeluverkkoyhtiöllä ei ole aina mahdollisuutta vaikuttaa siihen onko liityntä rakennettava. Uusi jakeluverkkoon liittyvä liittyjä, tai pidemmällä aikaa kertyneet liittynät voivat johtaa esimerkiksi tilanteeseen, että verkon kapasiteetin varmistamiseksi on rakennettava uusi 110/20 kV sähköasema. Jakeluverkkoyhtiöt eivät voi myöskään sijoittaa liityntöjä muualle, tai lykätä hankkeita kuten esimerkiksi uusiutuvan energian toimijat voivat, koska jakeluverkkoyhtiöitä sitoo

Sähkömarkkinalain liittämisvelvollisuus.

- Jakeluverkkoyhtiö ei voi vaikuttaa siihen, onko tuleva liittynyt kulutus- vai tuotantopainotteinen, eikä tietoa välttämättä liittynän tosiasiallisesta jakosuhteesta tuotannon ja kulutuksen välillä ole helposti saatavilla.
- Sähkömarkkinalain liittämisvelvoitteen piirissä jakeluverkkoyhtiöillä on velvoite liittää teknistaloudellisesti verkkoon sopivat hankkeet alueellaan. Jakeluverkkoyhtiöiden täytyy hyväksyttää omat liittymismaksujen hinnoitteluperusteet Energiavirastolla. Jakeluverkkoyhtiöiden liittymismaksujen hinnoitteluperusteet perustuvat Energiaviraston määräyksiin. Maksuperiaatteet eivät salli kantaverkon liittymiskustannusten jyvittämistä edelleen jakeluverkkoliittyjille kustannusvastaavasti. Tämä voisi johtaa jakeluverkkoyhtiöiden osalta kohtuuttomaan lopputulokseen, jos uutta liittymismaksukomponenttia sovellettaisiin niihin.

Edellä todetun valossa toivomme, että harkittaisiin hyvin tarkkaan, voidaanko esitetyn kaltaista hinnoittelua soveltaa jakeluverkkoyhtiöihin, vai olisiko parempi säilyttää niiden liittymishinnoittelu nykyisellään. Mikäli uusi maksukomponentti koskisi myös jakeluverkkoyhtiöitä, tulisi niille sallia Fingridin liittymismaksujen laskuttaminen edelleen liittyjiltä nykyistä kustannusvastaavammin.

Yleisenä huomiona haluamme nostaa myös esiin tuotanto- ja kulutuspainotteisten alueiden määrittelyn. Jotta määrittely olisi avointa, tasapuolista ja läpinäkyvää, olisi tarkemmin kuvattava kuinka usein ja millä periaatteilla määrittely tehdään. Liian usein tapahtuva määrittely vaikeuttaisi toimintaympäristön ennakoitavuutta, joka on investointipäätösten kannalta tärkeää.

Ehdotus 2: Perinteisen sähkönsiirtopalvelun rinnalle joustava kantaverkkopalvelu

Ehdotus joustavasta kantaverkkopalvelusta mielestämme järkevä. Myös jakeluverkkoyhtiöillä on sähkömarkkinalain mukainen velvollisuus hankkia toimialueeltaan erilaisia markkinaehtoisia

joustopalveluita. Palveluita voidaan käyttää esim. investointien rinnalla tapana hallita paikallisia pullonkauloja.

Toteamme kuitenkin, ettei jakeluverkkoyhtiö itse voi tarjota alueensa kulutusta tai tuotantoa em. palvelun piiriin, vaan kyse on jakeluverkkoyhtiön asiakkaiden joustoista. Täten on erittäin tärkeää muodostaa selvät pelisäännöt sen osalta, että paikallisella verkonhaltijalla ja mahdollisesti paikallisella alueverkonhaltijalla on tietoa kantaverkon tarpeisiin tarjotusta joustosta.

Ehdotettua mallia käyttöönotettaessa tulisi myös ratkaista miten toimitaan tilanteessa, jossa sama asiakas on tarjonnut jouston käyttöönsä useammalle kohderyhmälle (esim. Fingridin joustava kantaverkkopalvelu ja jakeluverkkoyhtiön joustot). Näissä tapauksissa ohjaussignaalit saattavat olla myös ristikkäisiä.

Mielestämme kahdenvälisen sopimusten tulisi olla mahdollisia myös Fingridin ja pienempien toimijoiden välillä. Puitesopimuksia valmistellaan jo, ja tasapuolisuuden vuoksi näiden tulisi koskea kaikkia toimijoita. Luonnollisesti on hyvä todeta, että kahdenväliset sopimukset saattavat pienentää läpinäkyvyyttä ja avointa kilpailua sähkömarkkinoilla, mistä syystä niiden kilpailuoikeudelliset vaikutukset on syytä arvioida tarkasti. Lähtökohtaisesti sähkömarkkinoilla tapahtuvan toiminnan tulisi olla avointa ja läpinäkyvää.

Ehdotus 3: Joustavat liittynät käyttöön myös pysyväinä ratkaisuna

Joustavien liittyntöjen pysyvinä ratkaisuinä osalta toteamme, etteivät jakeluverkkoyhtiöt pääsääntöisesti pysty hyödyntämään joustavia liittyntöjä, kuin joissain tilanteissa. Tällainen tilanne voi esimerkiksi olla, mikäli on mahdollista siirtää yhden sähköaseman kuormia toiselle sähköasemalle keventäen tietyn kanta- tai alueverkon johdon kuormitusta. On kuitenkin huomioitava, etteivät tällaiset siirrot ole mahdollista sekunneissa, kuten ehdotuksessa on mainittu. Tältä osin olisi asiaa syytä vielä tarkastella yhdessä jakeluverkkoyhtiöiden kanssa. Joustavien liittyntöjen mahdollistaminen myös

jakeluverkkoyhtiöille vaatii tarkkoja määritelmiä mm. joustorajoista ja rahallisten kompensatioiden läpikäyntiä.

Fingrid on valmistellut myös tehomaksun käyttöönottoa sähkövarastoille. Uudistusta valmistellessa pyydämme huomioimaan riittävän siirtymäajan. Jakeluverkkoyhtiöiden täytyy ehtiä muokata oma verkkopalveluhinnoittelunsa edelleen omille asiakkaille kantaverkkomaksujen kanssa yhdenmukaiseksi ja mahdollisimman kustannusvastaavaksi.

Toivomme jatkovalmistelun olevan erityisesti kantaverkkomaksujen rakenteen osalta läpinäkyvää ja tapahtuvan hyvässä yhteistyössä eri osapuolien kesken. Eri kokoisten verkkoyhtiöiden on tärkeää olla mukana muutosten suunnittelussa. On myös varmistettava, että yhden osapuolen tehdessä muutoksia ei paine siirry toisille toimijoille.

Lisätiedot:

Jari Nykänen

jari.nykanen@paikallisvoima.fi